ԾԱՂԻԿ

ԿԾՈՂՆԵՐՈՒ ԵՒ ԾԱՂՐՈՂՆԵՐՈՒ ՕՐԿԱՆ
ԵՒ
ԱԶԳ. ԵՐԳԻԾԱԲԱՆԱԿԱՆ-ՍԱՏԻՐԱԿԱՆ
ԾԱՂՐԱԹԵՐԹ

Որ ամէն բան կը մերկացնէ, չլածը կը սպաժէ, չեղածը կը նկարագրէ, միօս կ'երեւակայէ, կը ձաղկէ եւ . . . ծառուճակելի։

Այս ամէնը կը հաւաքէ, կը դասաւորէ, կը խմբագրէ
ԳՐԻԳՈՐ ԹՈՐՈՍԵԱՆ (Բ. ԼՌՈՒԹԻՒՆԵԱՆ)

«ԾԱՂԻԿ»—«ԿԱՎՌՕՇ» ԵՂԲԱՅՐԱԿՑՈՒԹԻՒՆ
— ՆՈՐ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ —

Ամէ՛ն մարդ դիտել կուտայ մեզ թէ՝ **Կավռօշ** եւ **Ծաղիկ** միասին շատ սուղի կը նստին։

—Մենք **Կավռօշէն** ալ **Ծաղիկէն** ալ չենք կրնար զատուիլ, կ'ըսեն, բայց գիներնին քիչ մը աժանցուցէք, որպէս զի երկուքին մէկանց բաժանորդ գրուինք։

Երբ արձագանգը աստանը այս փափուկ խնդիրը նկատողութեան առնելու համար բացառիկ նիստ մը գումարեց եւ որոշեց հետեւեալ վերջնական սակագինը։

★ **Կավռօշ** եւ **Ծաղիկ** միասին, տարեկան, Պոլսոյ համար 80, վեցամսեայ՝ 45 ղրուշ։ **Կավռօշ** կամ **Ծաղիկ**՝ առանձին՝ տարեկան 45 ղրուշ։

Կավռօշ եւ **Ծաղիկ** միասին, տարեկան, *Գաւառի համար* 100, վեցամսեայ՝ 60 ղրուշ։ **Կավռօշ** կամ **Ծաղիկ**՝ առանձին՝ տարեկան 60, վեցամսեայ՝ 35 ղրուշ։

Կավռօշ եւ **Ծաղիկ** միասին, *Արտասահմանի համար* տարեկան 25 ֆր., վեցամսեայ՝ 13 ֆր.։ **Կավռօշ** կամ **Ծաղիկ**՝ առանձին՝ տարեկան 15, վեցամսեայ 8 ֆրանք։

★ Չրի քերք կուտանք կոր եւ զուեօտաքե՛րք մանաւանդ։

Բայց ամէն մարդ գիտէ արդէն թէ մենք փարայի համար չենք աշխատիր, — ո՛հ, քա՛ւ լիցի, — այլ Հա՛յ ազգին համար։ **ԿՆԻԿ**

ԹԻՒ 69–70 — Տնօրէն Ռ. Սագաեան

Հասցէ՝ Ղալաթիա, Գուրշունլու խան թիւ 7 — ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 5 ՅՆՎ. 1908 — ٧ زاغيك غزته‌سی * درعليه‌ده غلطه‌ده قورشونلی خانده نومرو

NON PLUS ULTRA...

ԳՈՒՐՇՈՒՆԼՈՒ ԽԱՆԻ ԿԱՅՍՐՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀ

ԸՆԿԵՐ ԳԻԿՕԻ ՍՈՍԿԱՎԻԹԽԱՐ ՃԱՌԸ

ԱՐՏԱՍԱՆՈՒԱԾ ՄԵՐ ԿԱՅՍՐՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ ՀԱՐՑԱՊՆԴՈՒՄԻ ՄԸ ԱՌԹԻՒ)

«32 տարի առաջ մեր ձեռքէն խլուած ոսկորը, դարձեալ մեր առջեւ նետուեցաւ, մեր կայսրութեան բոլոր հպատակներուն փափաքին վրայ, որոնք 30 տարիէ ի վեր միայն աղուեսին չը կարենալով դիմանալ և նկատելով որ միսին օխան ութը ղրուշ է և եղան միսը վեց, սկսած էին ձայն բարձրացնել և մինչեւ իսկ համարձակած էին մեր կայսրութեան պալատին առջեւ քանի մը հատ պոմպա նետել։ Հետեւաբար մեր կայսրութիւնը Սահմանադրութիւն հռչակեց և նախագահ ընտրեց ինծի. իմ եկած ատենս նախորդ դահլիճին պատերը հինցած էին. թեմէնները չիւրիւք էին և ֆիւրնիթիւրները պէտք ունէին նորոգութեան։ Հետեւաբար դահլիճը փլցուցինք և տեղը նոր մը շինեցինք. (երկարատեւ և բուռն ծափահարութիւններ) այո՛, տեարք երեսփոխանք Գուրշունլու խանի կայսրութեան, այո՛, մենք անցանք այս Դահլիճին գլուխը և սկսանք մէրամ հասցնել (ծափեր). մէրամ հասցնելու և ինշալլահով ու մաշալլահով մարդ ճամբելու մէջ մէկ հատիկ եմ. («կեցցէ»ներ և ուռռաներ), այո՛, երեք խօսքով, մէկ ժպիտով և սասէ խաճվէով մը կարող եմ երեք հատ Իզմիրլեանի և հինգ հատ Եռաքիմի պէս պատրիարքներ ճամբայ դնել, առանց բողոքներու մասին կարգադրութիւն մը ընելու. (համակրական նշաններ)։ Այո՛, տեարք երեսփոխանք. ես ընչաւոր մարդ մըն եմ. հասակիս մի՛ նայիք. հասակէն բան մը չելլեր. Տիրոյր վարդապետն ալ հասակ չունի, բայց այսօր Հայոց Ս. Սինօդին վարիչն է (կայծակներ, փայլակներ և շանթեր), վարչական մեքենային գլուխը անցնելուս պէս փէրթիֆ ըրինք և Թուրքիոյ նաւը ճամբայ ելաւ դէպի Սահմանադրական նաւահանգիստները։ Մեր բեռներն էին Ազատութիւն (46 հակ), Համերաշխութիւն (8 հակ), Հաւասարութիւն ($1\frac{1}{2}$ հակ), իսկ Եղբայրութիւն և Արդարութիւն չկրցինք նաւուն մէջ առնել, քանի որ մեր ամբարներուն մէջ տեղ չկար այլեւս։ Հովը յաջող էր։ Լուսին կար և ծովը այնքան փոթորկալից չէր։ Բաւական ատեն այսպէս գացինք երբ օր մը նախ Պալքաններէն և յետոյ Արեւելքի կողմերէն բուռն փոթորիկներ պայթիլ սկսան ու նաւը սկսաւ երերալ (լալու եւ հառաչելու ձայներ). այո՛ Տեարք երեսփոխանք լալու բան էր մեր վիճակը։ Գուրշունլու խանին երկու սնեհակները աւստրիացի վաճառականներ գրաւել կ'ուզէին և մեր ցրուիչը անկախութիւն հռչակել կ'ուզէր։ Ի՞նչ ընելու էր. սնեհակները ետ առնելու համար ուժ պէտք էր և Աստուած միայն գիտէ թէ՝ մեր նաւուն մէջ ո՛չ չիտկէ չիտակ թնդանօթ, ո՛չ փարա և ո՛չ ալ ռումբ ունէինք։ Համաձայնութեան մը գալ որոշեցինք և ինշալլահ շնորհիւ մեր վեհափառին այդ կէտն ալ կը կարգադրենք և եաղի պէս կ'երթայ ամէն բան. (ամէնը միաբերան՝ ինշալլահ, մաշալլահ)։ Մեր նահանգներուն մէջ ալ ասայիշը պէրքէմալ տըր. հիչ բան չկայ. սով մով անանկ բաներ գոյութիւն իսկ չունին. կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ և օդերն ալ կարծեմ բաւական լաւ կ'երթան Անատոլուի գաւառներուն մէջ։ Կարգ մը երեսփոխաններ կը տարակուսին թէ մի՛ գուցէ սխալած ըլլամ. ո՛չ. դեռ երէկ հեռագիրներ ստացանք Հայաստանի գաւառներէն ուր ամէն մարդ երջանիկ և փորը կուշտ կ'ապրի. օդերը լաւ կ'երթան և ո՛չ սով ու ո՛չ ալ ձմեռ կայ եղեր։ Միայն թէ Պօմիտէ մը կայ որ ամէն բանի կը խառնուի. (Հիւսէյին Ճահիտ կը գունատի) խնդրե՛մ, այդ բարեկամներուն ըսէ՛ք որ իբրեւ կառավարութիւն մենք կը բաւենք և կառավարութեան մէջ նոր կառավարութիւն մը չենք ուզեր (Խորհրդարանը փլցնելու աստիճան ծափահարութիւններ)։ Այս Պօմիտէն չուզածը կը հանէ և իր մարդիկը անոնց տեղը կը դնէ, կ'երեւի Պօմիտէն քարտէլ խաղալ կ'ուզէ. բայց ո՛վ ըսաւ իրեն որ Թուրքիա պարասրահ մըն է։ Մեր կայսրութիւնը գթառատ և ողորմած ալ է. բոլոր Անատոլի Հայերուն ամէն մէկին հինգհազարական ոսկի բաժնեց և միտք ունի վաղը միւս օր հինգ հազար ոսկի եւս ղրկել. նաեւ 400 նաւ ճամբայ հանեց ցորեն բեռցած։ Թալան, հարստահարութիւն, սպանութիւն, կեղեքում, կաշառակերութիւն, աւազակութիւն չկայ այլեւս. հաւատացէ՛ք ասոր. թէեւ ես անձամբ գացած պտտած չեմ, բայց մեր օրինակելի, հաւատարիմ եւ պարտաճանաչ կուսակալները և գայմագամները օրը օրին ամէն բան կը հեռագրեն և կը խոստովանին թէ այս միջոցին Անատոլըն երկրային արքայութիւնն է և իբր այդ կրնայ մրցիլ երկինքի արքայութեան հետ (խանդավառ ոտնահարութիւններ և թմբկահարութիւններ)։ Մեր թատրոնը յառաջդիմեց և Պիւրհանէտտին պէյը հոս եկաւ ու սկսաւ կառքով պտտիլ (ծիծաղներ). Ահմէտ Րիզա պէյն ալ հոս եկաւ, ան որ Բարիզի մէջ Մէշվէրէթ կը հրատարակէր, կարմիր մօրթաապան կը կոչէր աս ու ան, աչքիութիւն կ'ընէր և հազիւ ուտելու հաց կը գտնէր, փառք բարերարին, ան ալ եկաւ հոս, քանի մը հարիւր ոսկի ամսականի անցաւ, Եըլտըզը ջուրի ճամբայ ըրաւ և քանի մը անգամ իրարու վրայ Սուլթանին ձեռքերը համբուրեց և հիմա կարծեմ հանգիստ է և Խորհրդարանը կը վարէ. 350 ոսկի ամսականով (կեցցէներ և եաշաներ)։ Մեր ներքին միւս բոլոր գործերն ալ աղէկ կ'երթան կոր. արդէն պէտք է գիտնաք որ աղէկ չգացող բան չկայ Թուրքիոյ մէջ։ Բոլոր ջուրի ճամբաները շինուեցան. երկաթուղիի գիծ մը նորոգուեցաւ. կամուրջին տախտակները նորոգուեցան։ Քաղաքապետը փոխուեցաւ և ասոր իբր արդիւնք փողոցներուն ցեխերը բաւական քիչցան. փոլիսներուն գլխարկները փոխուեցան. Պապ Ալիի պօղոտան նորոգուեցաւ և Բ. Դրան ներսն ու դուրսը ներկուեցաւ և հացին օխան ալ 5 փարա իջաւ (հիացիկ մրմունջներ)։ Մեր ժողովուրդներն ալ աղէկ են. ազգերը համերաշխութեան մէջ պահելու համար մեր ձեռքէն եկածը ըրինք. օրինակի համար Թոտորին մեռցնողները 15 տարուան դատապարտեցինք. Օրօզտի Պաքին առջեւ Թուրք հայրենասէր երիտասարդներ Հայու մը համբուրեցին ցոյց տալու համար որ երկու ազգերու մէջ համերաշխութիւնը կատարեալ է. արտօնեցինք որ քլլապներ կազմուին և չտեսնելու զարկինք երբ Բերայի երիտասարդները միացան ու հաւաքուեցան. իբրեւ սահմանադրական կառավարութիւն թոյլ տուինք որ Ակնունին, Զաւարեանը, Շահրիկեանը, Զարդարեանը, Վահագնը, Տօքթ. Հայրէնեանը, Սիամանթօն ու tutti quantiին ապրին Պոլսոյ մէջ (Աստուած երկար կեանք տայ)։ Ժողովուրդը ազատ է, խաֆիէ չկայ, բանտ չկայ այլեւս. բոլիսները բացէ ի բաց կաշառք չեն ուտեր այլեւս. (ծափեր)։ Երկրին վերակազմութեան գործն ալ հսկայաքայլ յառաջ կ'երթայ կոր. այսինքն յառաջ պիտի երթայ երբ ոստիկաններու վարժարաններ բանանք. երբ չարագործները ձերբակալուին. երբ անդորրութիւնը հաստատուի. երբ երեսփոխանները օրակարգէն վերցնեն «Սե՞ւ թէ ճերմակ գաւաթով Եըլտըզ երթալու» խնդիրը. երբ տօքթ. Տաղաւարեան Եգիպտոսէն վերադառնայ. երբ փողոցները մաքրուին. երբ ասոնք ըլլան. երբ սա ըլլայ. երբ նա ըլլայ և երբ շատ մը եւսեր կարգադրուին. (հաւանութեան նշաններ)։ Ելմտական վիճակնիս ամենահրաշալի է. մեր բոլոր փաշաներուն սնտուկը, Եըլտըզինն ալ մէջը ըլլալով, լեփ լեցուն են. միայն մեր Մալիէին սնտուկը պարապ է. անոր ալ յանցանքը ուրիշ բան չէ բայց եթէ... տակը ծակ ըլլալը։ Կայսերական կառավարութիւնը այս պարագան ալ նկատողութեան առաւ և մէկ քանի օրէն Անգլիայէն ճարտարապետներ պիտի կանչուին և անոր տակի ծակը պիտի գոցուի։ Ինշալլահ մօտ օրէն երբ երկրորդ ճառ մը կարդամ կը յուսամ որ այդ ծակին գոցուելուն աւե-

տիւն ալ կուտամ (երկարասեւ ծափահարութիւններ եւ խանի մը մրափող երեսփոխաններ)։ Եըլտըզի մէջ ասկէ առաջ տիշ-փիրասիներ կը ոըրուէին. այդ տիշ-փիրասին դադրեցուց մեր ներկայ Դահլիճը որպէս զի օտար մեծ տէրութեանց վստահութիւնը գրաւէ։ Մեր արտաքին քաղաքականութեան գալով, երբե՛ք ուրիշին հողին աչք չունինք. մենք կը ջանանք որ աւելի օտար տէրութեանց վստահութիւնը գրաւենք, թէեւ անոնք մեր հողերը կը գրաւեն։ Ասոր դէմ բողոքեցինք. մերկ ընենք աղէկ։ Դալով Պուլկարիոյ անկախութեան խնդրին, տարկա այնքան կարեւորութիւն ունեցող խնդիր մը չէ. անկախ է եղեր կախեալ է եղեր. աւելի աղէկ էր որ կախեալ մնար, բայց ի՛նչ կրնանք ընել երբ չուանը փրցուց եւ ինքզինքը անկախ հռչակեց։ Մեր թղթատարն ալ ու հեռագիրն ալ Աստուծով կարգի պիտի մտնէ եւ արդէն այդ գործին յաջողութեան համար «Տէր ողորմեա» ըսել պիտի տանք (Ամեն)։ Դատական գործերն ալ կարգի պիտի դնենք, բայց որոշած ենք նախ բարապաններն ու բարուէճիները կարգի դնել եւ յետոյ միւսներուն սկսիլ։ Մեր զինուորական գործերը հրաշալի են. մեր զինուորները փիտէյով, թայինի հացով եւ աչուրէով կրնան ապրիլ եւ եւրոպացի զինուորներուն պէս չաղլ չեն։ Գալով մեր ծովային ուժին, ան ալ պիտի բարեկարգենք եւ այս առթիւ որոշուած է որ Մախսուսէի մէկ քանի շոգենաւերը Միջերկրականի Նաւատորմին մէջ առնուին, իբրեւ առաջնակարգ կռւող ուժեր։ Իսկ կարգ մը զրահաւորներու տակը գտնուող միտիաները հաւաքման գործին պիտի ձեռնարկուի ամառը։ Հանրօգուտ գործերն ալ կարգի պիտի մտնեն. Նախ կառապաններուն եւ բեռնակիրներուն համար քաղաքավարական եւ առանց հայհոյելու քալելու համար համալսարաններ պիտի բացուին. փողոցներու մէջ թքնելը պիտի արգիլուի եւ յատուկ ամաններ պիտի զետեղուին որպէս զի անոնց մէջ թքնէ ամէն մարդ տասը փարայի փոխարէն. իսկ միզարանները պիտի վերնան եւ քաղաքէն դուրս տեղեր պիտի շինուին. ուզողը կրնայ երթալ. (իսկ չուզողը... տե՞ղը պիտի ընէ արդեօք)։ Ուշադրութիւն պիտի ընենք որ ժողովուրդին կռնակը շատ բեռ չդրուի եւ եթէ բեռը շատ ըլլայ, մասին բեռնակիրներուն կռնակը պիտի տանք մէկ մասը։ Պիտի հարցընէք նաեւ թէ ինչո՞ւ երկարեցան մեր բանակցութիւնները. ատիկա ալ հարցնելու բա՞ն է. երկարեցաւ անոր համար որ Թուրքիոյ, Աւստրիոյ եւ Պուլկարիոյ մէջ գտնուող ճամբան բաւական երկար է. արդէն մանաւորաբար Թուրքիոյ մէջ, մէկ մը ճամբաները երկար են եւ մէկ մըն ալ...քիթերը։ (Սաստիկ եւ կես ժամ տեւող ծափահարութիւններ)։ Անգլիոյ քաղաքականութիւնը մեզի հետ աղէկ է հիմա. ասկէ առաջ սիրտը նեղն էր Անգլիոյ. հիմա որովհետեւ սիրտը լայնցաւ, հիմա աղէկ է. մաղթենք որ միշտ սիրտը լայն մնայ (թունդ մաղթանքներ)։ Բ. Դրան հին եւ արդի ուղղութեան գալով, կը տեսնէք կոր արդէն ամէն օր. հին Եպարքոսները Համիտէ Թիւրպէսին ճամբուն ուղղութեամբը կ'երթային կամուրջ. իսկ մենք մէկ կողմ դրինք բոլոր համիտական ճամբաները եւ նամակատան նոր շէնքին առջեւէն կ'երթանք. ահաւասիկ ա՛յդ է մեր ուղղութիւնը։

ՎԵՐՋԱԲԱՆ

Այս ամէնը Աստուած բրաւ. ինշալլահ այդ Աստուածը նորէն մեզ մտքէ չհանէր։ Արդէն ես ամէն օր կ'աղօթեմ. խնդրեմ դուք ալ աղօթեցէք որ մեր երկիրը ինչպէս երէկ եւ այսօր, վաղն ալ երջանկութեան, բարօրութեան, անդորրութեան, համերաշխութեան մէջ լողայ... պայմանաւ որ չխեղդուի։ Ամէն։

Բոլոր երեսփոխանները ոտքի կանգնած նախ «Հայր մեր» մը ըսին եւ յետոյ «Զգործս ձեռաց մերոց ուղիղ արա ի մեզ Տէր» աղօթքը։

Յետոյ Պ. Պ. երեսփոխանները մեր Գուրչունլու խանի կայսրութեան, ձեռամբարձ ինծի՝ Նախագահ Ընկեր Կիկօս մինչեւ կառքս տարին եւ յետոյ կառքին ձիերը քակելով իրենք քաշեցին։

Ահա թէ ինչու ես այսօր առաջին Սահմանադրական Նախագահն եմ Գուրչունլու խանի՝ ահեղ եւ պատկառազդու, մեծ ու հզօր Կայսրութեան։

Նախագահին մէֆրուշճին
ԴՐ. ԹՈՐՈՍԵԱՆ(*)
«Բ. Լուսինեան»

(*) ...Որ Նախագահ Ընկեր Կիկօի տեղ բեմէն կարդաց այս մեծավայելուչ ճառը։ Ծ. Մ.

ԳԻՐՔ ԾՆՆԴՈՑ... ՕՍՄ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ

ԱՒԵՏԱՐԱՆ

ՈՐ... ԸՍՏ ՆՈՐ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉԻ

Գիրք Ծննդեան եւ Օսմ. Սահմանադրութեան որդւոյ Միտհատ փաշայի եւ Գր. Օտեանի։

Ամք 32 ծնան բռնակալութիւն, բռնակալութիւնը ծնաւ զխաֆիէս, զջարդս, զբանտարկութիւնս զԹահսինն ու զԻզզէթն եւ զեղբայրս նորա, հալածանքները ծնան յեղափոխութիւն, յեղափոխութիւնը ծնաւ զՖէտային, Ֆէտային ծնաւ զըմբոստութիւն. ըմբոստութիւն ծնաւ զԲարիզի Քոնկրէն. Բարիզի Քոնկրէն ծնաւ զհամերաշխութիւն. համերաշխութիւնը ծնաւ... Նիազի եւ Էնվէր պէյերը. Նիազի ու Էնվէր երկոքեան ապայք ծնան... զԳ. Զօրաբանեանն. Գ. Զօրաբանեանն ծնաւ... զհեռագիրն որ քաշուեցաւ Սուլթանին. Սուլթանը, յետ երկունքներու ծնաւ զՍահմանադրութիւն. Սահմանադրութիւնը ծնաւ զԱզատութիւն, Ազատութիւն ծնաւ... անկում Օրմանեանի. Օրմանեան ծնաւ օրակարգի խնդիր եւ զբաղումի նիւթ. Ազատութիւն ծնաւ... զԹմ. Քօմիտէն. Օսմ. Քոմիթէն [illegible] խոստումին պոշ լաֆերը [illegible] թիւնք ծնան [illegible] պոշ լաֆ [illegible] ծնան... խափօրք [illegible] ծնան. զքուէստօրս եւ Միւբէքիւյը Անիխս. զքուէստօրս եւ Միւբէքիւյը Անիխս ծնան... զՋօհրապ զ[illegible]ճեան, զՀիւսէյին Ճահիտ [illegible] Իրզանն եւ զասք Երանեան [illegible] րոյ... Թուրքիայի Երեսփոխանք ծնան... զԹարհոյ [illegible] Ազատութեան! Եղբայրութեան! Հաւասարութեան! եւ Համերաշխութեան!, որում խօսեցաւ [illegible] յորմէ ծնաւ Փրկիչն որ անուանեցաւ Մէճլիսը Մէպուսան.

Արդ ամենայն ամք ի բռնակալութենէ մինչեւ Յուլիս 11, են ամք 32 եւ մինչեւ այսօր ժամանակի...հոգինիս արտեղնիս եկած էր։

Եւ Ազատութիւն ծնունդն էր այսպէս. խօսեալ զՆիազի եւ զԷնվէր ընդ միմեանս ի մէջ քաղաքին Սալոնիկի, Մարհուրդ արարին ընդ Իշխանս որդւոյ Լօրդեան... Օսմ. Քոմիտէի եւ եկեալ ի հեռագրատունն արկին հեռագիր Թաքարարաս եւ Թրքատառս առ Կայսրն Սուլթան Համիտ։

Եւ ասացին՝

«Ձեզ ասեմք Կայսր եւ Իշխող Թուրքիոյ. յորժամ լսիցէք որոտմունք մերոյ թնդանօթին բոմբիւնք հրացանից, եւ յորժամ լսիցէք զձայն փողոյ, սրնգի, թմրկի, եւ քնարի, եւ զմիաբանութիւն ամենայն զինուորաց Գ. Զօրաբանեանի, պարտաւոր էք տալ զՍահմանադրութիւն երկրին Թուրքիոյ։»

Պատասխանի ետուն Իզզէթ, Թահսին եւ Շէֆիգ եւ ասեն առ Նիազին եւ Էնվէրն.

«Ոչինչ է պիտոյ վասն բանիդ այդորիկ տալ ձեզ պատասխանի. Զի է մեր Աստուած ի Եըլտըզ, զոր մենքն պահպանեմք, կարող է փրկել զմեզ ի թնդանօթէ եւ ի որոտմունքէ Գ. Զօրաբանեանին, եւ ի ձեռաց ձեր, Նիազի եւ Էնվէր պէյք, ապրեցուցանել զմեզ։ Ապա թէ ոչ այս ինչ յայտնի լիցի քեզ Գ. Զօրաբանեակ, զի զհեռագիրս քո մենք ոչ բանի տեղ դնեմք եւ այս տեսակ բաներ մեզի համար... խաւաճօշ են։»

Յայնժամ Գ. Զօրաբանեան լի եղեւ սրտմտութեամբ եւ... գոյն զինուորաց շրջեցաւ եւ ասէին «Ո՛վ է Աստուածն Եըլտըզի որ մերժեսցէ եւ ոտնակոխ արասցէ հրամանն մեր»։

Ս. Գիրքը մինչեւ հոս գրաբար լեզուով «Գիրք ծննդոց Օսմ. Խորհրդարանին»ը կը բացատրէ եւ չըսեր թէ անկէ՛ վերջ ի՛նչ եղաւ։

*
* *

Իսկ պատմութիւնը կը սորվեցնէ մեզի եւ մամիկս ալ այնպէս կը պատմէր թէ՝ Եըլտըզ անմիջապէս Սահմանադրութիւն կը հռչակէ...

Բերնի՞ն էր ինկեր չի հրատարակել...

Ան ատեն Եըլտըզի պօյը կը տեսնայինք։

ԿԻԿՕ ՄԱՐԳԱՐԻ

ՎԱՐԴԻՏԵՔԸ...

Կը խնդրուի որ այս յօդուածէն չը գայթակղին Ծաղիկի ընթերցողները քանի որ բացի խորագիրէն ոչինչ կայ մէջը վրան բաց։

Վարժապետի մը պատմութիւնն է։

Ամէն մարդ իր պատմութիւնը ունի եւ ամէն վարժապետ իրենը. բայց մեր Գ. վարժապետին պատմութիւնը երբեք չի նմանիր իր արուեստակիցներուն պատմութեան։

Ամուսնացած էր եւ տուն տեղ ունէր։

Օր մը որ, Կաղանդի օր մըն էր, ուզեց քանի մը հատ կոնծել։

Մինչեւ հոս ոչինչ կայ մեղադրելի եւ Ուստուն. Մօրհուրդը իսկ բան մը չի կրնար ըսել ասոր։

Եթէ երբեք խմելը յանցանք մը նկատուի, այսօր մեր վարժապետները ամէնքը մէկ ճամբելու ենք։

Ու վարժապետը Կաղանդի իրիկունով քանի մը հատ աւելի կը նետէ։

Կէս գիշեր է եւ արդէն լոլիկցած է, իր ընկերներով։

Կ'որոշուի, այդ իրիկունը հովարտայութիւնը կատարեալ ընել եւ քանի մը ընկերներով մեր Գ. վարժապետն ալ կ'երթայ գիշերելու այն տեղերը ուր ընդհանրապէս ամուրիները կերթան, գոնէ գիշեր մը ամուսնացեալի հովեր առնելու համար։

Տանտիրուհին ներս կ'առնէ ամէնը եւ մեր վարժապետն ալ իր կարգին կը պառկի մահճակալի մը մէջ որուն կէսը արդէն գրաւուած էր տանտիրուհին աշակերտուհիներուն մէկուն կողմէ։

Վարժապետը իր հոգերը կը հոգայ եւ մութնոլուսուն փողոց կ'իջնայ, վախնալով որ Թաղական կամ Հոգաբարձու տղա մը զինքը կը բռնէ...եթէ ոչ արգիլեալ ծառին վրայ եկած միջոցին, գոնէ անկէց իջած ատեն։

Ու շտապով տուն կը դիմէ։

Կինը մինչեւ առտու սպասած էր իր վարժապետ էրիկը, Կաղանդի իրիկունով մէկտեղ Նոր Տարի մը ընելու համար եւ սակայն խեղճին քունը եկած ու պառկած էր մեն մինակ, երբ իր էրիկը անդին նոր ամուսնութիւններ կը կնքէր։

Վարժապետը դուռի մը պէս դուռը կը բանայ ու ներս կը մտնէ. դեռ մութ էր չորս կողմը։ Ուղղակի ննջասենեակ երթալով կը հանուի եւ առանց նոյն իսկ գիշերանոցը հագնելու կամաց մը կը գրաւէ մահճակալին այն մասը որ իրեն յատկացուած էր պսակուած օրէն իսկ։

Ու հինգ վայրկեան վերջ լռութիւնը կը տիրէ սենեակին մէջ։

*
* *

«Գուշլա՛ր, գումրուլա՛ր...»

Առտու է եղեր.

Այր եւ կին նոյն միջոցին կ'արթըննան. կինը կը սկսի իր յանդիմանութիւններուն եւ վարժապետը կը բացատրէ թէ իր ուշ տուն գալուն պատճառը այն էր որ Կաղանդի առտուն դպրոցը հանդէս մը կար եւ գիշերը պէտք եղած կարգադրութիւններով զբաղած էր....

կինը կը հառաչայ...

—Է՛, գոցե՛նք այդ խնդիրը, տեսնենք սիրելի ամուսինս, ի՛նչ նուէր բերեր ես ինծի. գիտե՞ս մատանի մը խոստացեր էիր...

Վարժապետին դէմքը կը պայծառանայ. իրա՛ւ էր և նուէրը գրպանն էր։

Եւ մահճակալէն վար կ'իջնէ... կինը ուրախացնելու համար։

Մինչև սենեակին մէջտեղը կը յառաջանայ, ժաքէթին գրպանէն մատանիին տուփը առնելու համար...

Ցանկարծ կինը ճիչ մը կ'արձակէ։

Վարժապետը՝ ետին կը դառնայ տեսնելու համար թէ ի՛նչ եղաւ մէկէն ի մէկ և կնո՛ջը՝ նայուածքին ուղղութեամբը կը նայի։

Ո՛ւ...

Վարժապետը կը մարի կ'իյնայ...

* * *

Վարժապետը իր գինովութեան միջոցին և մութին մէջ՝ գիշերած տան աշակերտուհիին վարտիքը հագած էր սխալմամբ...

* * *

Mot de la fin

Միայն Պապը անսխալ է։

Բ. ԼՈՒԹՖԻՆԵԱՆ

ԱՐԶՈՒԵԱՆ ԽՄԲԱԿԸ

(ԱՄԲԱՍՏԱՆԱԳԻՐ)

Կավոշ Արզուեանի խմբակը պաշտպանած էր.

Չեմ գիտեր թէ ո՛ր օրուընէ ի վեր Արզուեան-դրամաշորթ խմբակը իր աչքին այդքան անմեղցեր է. արդէն իմ գիտնալիք բանս չէ, միայն ինչ որ իմ գիտնալիք բանս է աս է թէ ինծի կը հարցնեն թէ՝ համբ՞ո ես Կավոշի ըսածներուն։

Բացարձակապէս ո՛չ. և արդէն այդ բանը կարծեմ մինակ «Ծաղիկ» եղած է ճակատաբաց յայտարարողը։

Բայց ինչ կ'ըսէ Կավոշ։

Արզուեան խմբակը դրամաշորթ չէ եղեր։

Արզուեան խմբակը մարդասպանութիւն ըրած չէ եղեր։

Արզուեան խմբակը Հայ Ազգը փրկեր է։

Արզուեան խմբակին մարդասպանութիւնները և սպառնալիքները պէտք է արդարանան եղեր, որովհետև ուրիշ կուսակցութիւններ ալ այդ տեսակ բաներ ըրեր են։

Արզուեան խմբակը ձիւնին պէս ճերմակ և Աստուածամօր պէս անմեղ է եղեր..ը։

Արզուեան խմբակը թէև սպաններ է եղեր Մանճեանը, Թավշանճեանը և Արփ Ճարը և սակայն ի՛նչ կըլլայ եղեր Ունճեանը, Թավշանճեանը և Արփիարը սպաննելով։

Ի՛նչ կ'ըլլայ եղեր երբ մեխելու համար ամէն անկէ սպառնական նամակներով դրամ կը պահանջէ։

Ի՞նչ կըլլայ եղեր երբ Նիւ-Եորքի մէջ դեռ մինչև հիմայ սպառնագիրով դրամ կը պահանջեն և տակը «չիւեցէ՛ք Թավշանճեանը» կը գրեն։

Ինչ կ'ըլլայ երբ անբեխաբար դեռ մայրաքաղաքին մէջ կը պտտին։

Ի՛նչ կ'ըլլայ անհրաժեշտ Բիէռ Բիյեաւի ճաշկերոյթին մասնակցելով։

Կը տեսնէք [illegible] ամէն բան մը չիլլեր եղեր և [illegible] թիւն չունին եղեր Ամերիկայի Եգիպտոսի, Անգլիոյ և ուրիշ տէրութիւններու կողմէ փնտռուածներ [illegible] եղեր հոս Պոլսոյ մէջ պտտիլներու արժանանալ և պաշտպանուիլ ալ

«Ծաղիկ» անանկ բաներու մեքենայի չիտար և կը գրէ ինչպէս որ կը մտածէ և ինչպէս որ կը մտածեն բոլոր Հայերը .. քանի մը հոգիներէ զատ։

Գ.Ր. ԹՈՐՈՍԵԱՆ

ԲԵՄԻ ԴԷՄՔԵՐ
ԿՈՎԿԱՍԱՀԱՅ ԽՈՒՄԲԷՆ

ՈՍԿԱՆԵԱՆ

V

Ոսկանեան բոլորովին տարբեր դէմք մըն է Կովկասահայ խումբին մէջ։

Երբ խումբին բոլոր անդամները շատ քիչ ատեններու մէջ կը սիրահարին, Պ. Ոսկանեան յաւիտենական սիրահարն է և կամ անառակ, այլ ազնիւ որդին։

Ամէն խաղի մէջ ապահովաբար և անկասկած սիրահար մը կայ — քանի որ առանց սիրահարի ո և է խաղ պիտի նմանէր պարտէզի մը ուր վարդ չկայ — և հարիւրին երկու հարիւր այդ սիրահարը Պ. Ոսկանեանն է։

Երիտասարդ, զուարթ, ազնիւ և իր արուեստին համար ապրող դերասան մը։

Իր խելքն ու միտքը ուրիշ դերասաններու պէս «խաղը լմննայ եւ երթամ քանի մը հատ տիղ նետեմ»ի վրայ չէ։ Աւելի լաւագոյն է իրեն համար, խաղէն վերջ իր միւս անձին — դերասանին— մէջ մտնել և համամարատութիւն մը ընել անոր հետ թէ՝ սպասուած կերպով կրցա՞ծ է կատարել իր դերը։

Պ. Ոսկանեան չի՛ խմեր և չի՛ ծխեր. երկու յատկութիւններ որոնք էական ու չա՛տ ալ կարեւոր են ո և է մարդու համար որ միտքը դրած է բեմին վրայ մեռնելու։

Առանց զէնքը չփացնել ուզելու, այլ պարզապէս արդարութիւնը ըսելու համար, պէտք է խոստովանիմ և այս բանը բոլոր զինքը ճանչցողները կըսեն, թէ Պ. Ոսկանեան կարևոր ուժերէն մէկն է խումբին։

«Պարնասային հեղեղ»ին մէջ Պ. Ոսկանեան գերազանցեց ինքզինքը, ինչպէս կ'ըսեն և չա՛տ անկեղծ ու արժանաւոր էին այն ծափերը, որոնք նոյն իրիկունը ուղղուեցան իր հասցէին։

Պ. Ոսկանեան կատարեալ Կովկասահայ թիպ մըն է և կամ աւելի ճիշտ կը նմանի այն Ռուս ուսանողներուն, որոնք Բարիզ կ'երթան իրենց ուսումը կատարելագործելու համար և գիտութիւններէն առաջ կուսումնասիրեն... կիներու գիտութիւնը։

Ասով երբեք ըսել չեմ ուզեր —մեղա՛յ է Աստուծոյ— այո՛ երբե՛ք ըսել չեմ ուզեր որ Պ. Ոսկանեան մինչև իրիկուն կիներուն ետևէն կը պտտի. ո՛չ. այլ իր երևոյթը, մեծ բալթօյով մը և քովընտի դրուած գլխարկով, այդ բանը կարծել կուտայ առաջին անգամ տեսնողին։

Պ. Ոսկանեան որչափ որ գիտեմ դեռ կապած չէ իր գլուխը Շամախցի օրիորդի մը հետ։

Չեմ գիտեր թէ որքա՛ն գոհ պիտի մնայ երբ այս տեսակ մաղթանք մը ընեմ իրեն։ Բայց ամէն պարագայի մէջ կը յուսամ որ եթէ գոհ ալ չըլլայ ... դժգոհելու պատճառներ ալ չունենար...։

Ի՛նչ կըսես աօր սիրելի Ոսկանեան...։

Չէ՞ որ առջի իրիկուն ինքզինքդ մինակ կարծելով՝ կերգէիր։

«Այս ինչ Զուլումի աշխարհ է...։»

Հետևաբար այս զուլումի աշխարհին մէջ ապրելու համար կարգուելու է սիրելի Ոսկանեան...։

* * *

Արդ այս տաղանդաւոր ու սիրուած դերասանին, մեր սիրելի Ոսկանեանին ի պատիւ մտերս ներկայացում պիտի սարքուի Կովկասահայ խումբին կողմէ, պէտք է որ ամէնքդ ալ հոն ըլլաք ո՛վ Ծաղիկի սիրելի ընթերցողներ։

ԸՆԿԵՐ ԿԻԿՕ

ԱՊՏԱԿՆԵՐ

ԶԱ՛ՐԿ, ԲԱՑՑ ՄՏԻԿ ԸՐԷ՛

«Հուգուգը Ումումիէ»ի բոլոր խմբագիրները և «Յէւա քէրանը Միլլէթ»ի բոլոր անդամները ձերբակալուած ու բանտ լեցուած են։ Եթէ ճիշդ է որ ասոնք խռովութիւն պիտի հանէին. թող ձերբակալեն։ Բայց ինչու ոստիկանութիւնը, հին ռէժիմի պէս պաշարած է խմբագրատունը, խուզարկութիւններ կատարած ու սարսափի մատնած է ամբողջ Պոլսոյ կողմը։ Սահմանադրական Թուրքիո՞յ մէջ ալ տասնկ կը չարժին։ Վա՛յ ինձ, վա՛յ ինձ, վա՛յ ինձ Արդեօք հո՞ս ալ, cherchez le... commité կայ։

*

Անգլիոյ Թագաւորը Պոլիս չպիտի գայ եղեր։ Ով գիտէ թերևս չէ կարդացեր Իգտամի այն լուրը թէ Էտուարտ Թագաւորը Պոլսոյ մէջ թէև աղտոտ փողոցներ, բայց մաքուր սրտեր պիտի գտնէ։ Ամէն պարագայի մէջ Էտուարտ Թագաւոր կ'եբեփ աւելի կը նախընտրէ մաքուր փողոցներ տեսնել, քան մաքուր սիրտեր. առաջինները գոնէ տեսանելի են։

★

Չարին բնակած Չարաքօյէ Սէլօի արուարձանին մէջ պօմպա նետեր են։ Վնաս չկայ եղեր կ'ըսէ Մանզումէ. բայց աւելի գոհ պիտի ըլլայի եթէ...։ Ինչ որ է անցնինք...

*

Ահմէտ Րիզա Օսմ. Քոմիթէին մէջ չէ եղեր այլեւս։ Անանկ է եւ ալ Քոմիթէին մէջ միալու պէտք չի մնայ։ Իր հոգը հոգաց։ Եթէ ամէն մարդ Ահմէտ Րիզային պէս ընէ, օր մը Քոմիթէն կը լուծուի... առանց պէտք ունենալու ազդու լուծողականներու։

★

Խնդիր Սիմօնեան բողոքեր է իրեն դէմ գրուած յօդուածէ մը և որոշեր է եղեր թէև դատարան դիմել, բայց իր մէջ գտնուող երկրորդ Խնդիր Սիմօնեանը, առաջինին, այսինքն բարկացող Խնդիր Սիմօնեանին թելէն բռներ և յայտարարեր է եղեր որ դատարան չի դիմէ։ Ամէն պարագայի մէջ եթէ Խնդիր Սիմօնեան Տաճատ վրդ. ի դատին պէս պիտի պաշտպանէ ինքզինքը, հիմակուընէ և բարեկամաբար կը յանձնարարենք, որ վազ անցնի այդ սէվտայէն։

★

Աղեքսանդրիոյ մէջ «Արեւ» մը կ'ելլէր և Գահիրէի մէջ «Լուսաբեր» մը։ Երկուքը մէկ կը լուսաւորէին Եգիպտոսի Հայութիւնը։ Վերջերս «Արեւին» լոյսը քիչ մը տկարացած և «Լուսաբերին» իւղն ալ հատած ըլլալով, Արեւն ու Լուսինը իրար միացեր և որոշեր են միայն Աղեքսանդրիան լուսաւորել՝ մութը ձգելով խեղճ Գահիրէցիները։

*

Շա՞տ մարդիկ կը ղրկէ Եւրոպական արքունիքները համոզելու համար որ Սահմանադրութիւնը Պարսկաստանի համար չէ։ Վա՛յ խեղացի Դաւիթ վա՛յ։ Թուրքիոյ համար ալ չէր, բայց տե՛ս թէ Սուլթանը ի՛նչպէս խելացի փրթաւ և ձայնսուս ձունսուս Սահմանադրութիւն տուաւ։ Թէև իրաւ է թէ պէ՛տք էր ձայն ձուն չի հանել, քանի որ Պրդ. Զօրաբանեանը ինք պիտի ստիպուէր ձայն հանել։

*

1908ը Դչ. կէս գիշերին ուշ ատեն մեր բնակարանը գալով իր հրաժեշտի ողջոյնը մատոյց և պայմանադրական կառախումբով մեկնեցաւ 1907ին քով, որ կը գտնուի 1906ին մօտ։ Բազմաթիւ համակիրներ, ազգականներ, բարեկամներ և Դեկտեմբեր ամսոյ բոլոր օրերը, իրենց ընտանիքով մինչև Սիրքեճիի Կայարանն երթալով՝ բարի երթ մաղթեցին։

*

Հինգշաբթի օր Մէսամբրի Սէնէկալ շոգենաւով մայրաքաղաքս ժամանեց Տիար 1909, որ պատիւը ունի մեր Նոր տարին ըլլալու։ Զինքը դիմաւորելու գացած էր 1908ը ճամբորդներու բազմութիւնը։ Տիար 1909 ղարէրճայով, տաւուշ զուռնայով եւ ինճէ սազով փոխադրուեցաւ Բերա, ուրկէ այսօր պիտի այցելէ բոլոր տուները ու վաճառատուները։

★

Գում Գաբուի աղատական երգիչ խումբը ձանձրութիւն յանձն առեր է և բաւական ծախք ալ ընելով «երջանկաբեր Նոր տարի մաղթեր է» իր բոլոր... չի ճանչցած մարդոց։ Եւ երբ մարդ մը իր չի ճանչցած մարդոց «երջանկաբեր տարի կը մաղթէ» ո՛վ գիտէ իր «ճանչցածներուն» ինչեր կը մաղթէ։

ՎԱՂԸ «ԿԱՎՌՕՇ»

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Ա. ՍԱՖԱԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ռ. ՍԱՓԱՅԵԱՆ

ՌԱՍՆԱԳԷՏ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՏՈՔԹՈՐ Մ. ԱՅԱՆԵԱՆ

Վկայեալ Բարիզի համալսարանէն, և անձնական աշակերտ երջանկայիշատակ Մուզաֆէրէտտին Շահին։

Բերա Մեծ Փողոց, ռուսական դեսպանատան դիմաց Սիթէ տը Սիրի, ուր կը դարմանէ ամէն տեսակ ակռայի, լինտի և բերնի հիւանդութիւններ վերջնական ընդունուած մէթոտներով, կեղծ ակռաներ սան քրօշէ է սան բլաք տասը տարի ապահովութեամբ։

Սոյն դարմանները կը կատարուին Գաղղիական և Ամերիկեան ամենավերջին հնարուած գործիքներով, որով ենթական՝ ամէն տեսակ գործողութիւնները պիտի ընդունի, առանց ցաւի և առանց քնացուելու։ Դարմանատունը Բարիզեան մասնագիտական վերջին սիստէմով, իր տեսակին մէջ եզական է։ Այցելեցէ՛ք և դատեցէ՛ք։

Լաւագոյն Կաղանդչէքը

ՏԵՍՄԱՐԱՆ

ՊԻՏԱՆԻ ԳԻՏԵԼԵԱՑ

ԳԻՆ 6 ԴԱՀԵԿԱՆ

Կեդրոնատեղի.—Զ. Տ. Ս. Փ ԱՓՍԶԵԱՆ

ՊԱՑՊԼՀԱՌԻՋ ԹԻՒ 5

ՎԱՅԵԼՉԱՍԷՐ ԿԻՆԵՐԸ

ՈՐՈՆՔ Կ'ՈՒԶԵՆ ՊԱՀՊԱՆԵԼ

ԻՐԵՆՑ ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԻՒՆԸ

ՊԷՏՔ Է ԱՄԷՆ ՕՐ ԳՈՐԾԱԾԵՆ

ՃՇՄԱՐԻՏ

ՔՐԷՄ ՍԻՄՈՆԸ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՄԲ ԿԱՐԴԱԼ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՏՈՂԵՐԸ

ԿԼԻՍԷՐԻՆՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏԻՈՒԱԾ

ՀՆԱՐՈՒԱԾ 1860

ԱՄԵՆԱՀԻՆ

ԳԵՂԵՑԿԱՑՆՈՂ ՔՐԷՄԸ

ԿԸ ԳՏՆՈՒԻ —

ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ — ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ ԽԱՆՈՒԹՆԵՐՈՒ —

— ՊԱԶԱՐՆԵՐՈՒ ՄԷՋ —

ԳՆԵԼՈՒ ԱՏԵՆ Լաւ Ուշադրութիւն Ընել —

— ՎԱՃԱՌՈՆԻՏԻՆ Եւ Մերժել —

ԿԵՂԾ ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ —

ԲՐՆՁԱՓՈՇԻ

ՍԻՄՈՆ

ԱՌԱՆՑ ՊԻՍՄՈՒԹԻ

ՕՃԱՌ

ՔՐԷՄ ՍԻՄՈՆ

ԲԱՑԱՐՁԱԿԱՊԷՍ ՄԱՔՈՒՐ

ԺԸ. ՍԻՄՈՆ - ԲԱՐԻԶ

ԾԱՂԻԿ-ԿԱՎԱՌՈՇ

ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԿՏՐՕՆ 27 ՅՆվ. 5 1909

ՑՈՒՆՎ. 15ի (Ն. Ն.) վիճակահանութեան համար մասնակցութիւն խրատները։

Ահա՛ քսան (20) Նժիբսիէնի Թիւերը

25195	212371
54777	212372
75862	212373
78987	212377
78988	21237[illegible]
106602	271039
106605	286463
106607	334229
127106	334230
152940	334231

ՀԱՅ ԶԻՆԱՎԱՃԱՌ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

ԶԱՐԵՀ ՊԵՆԿԼԵԱՆ

Ուղղակի Ամերիկայէն բերել տուած եմ ամենաընտիր զէնքեր, վաճառելի կանխիկ եւ ամսական վճարումներով։

Դիմեցէք Ղալաթիա, Գարաքէօյի բաղնիքին կից թիւ 57 վաճառատունը։

ՊԱՐԵՑԷ՛Ք

ԿԱՎՌՈՇ ՎԱԼՍԸ

ԳՐ. ԹՕԼԱՅԵԱՆԻ

Գին 5 ղրուշ

"ԱՊԷՔՍ,, ՕՇԱՐԱԿԸ

Ապէքսի օշարակը լաւագոյն ու առաջնակարգ դեղն ու դարմանն է հազի դէմ, ընդունուած և հաստատուած Եւրոպայի բոլոր մեծամեծ բժիշկներուն կողմէ և կը գործածուի բոլոր հիւանդանոցներուն մէջ։ Գործադրութեան եղանակը կը գրուի դեղին հետ միասին,

Զորս հազարէ աւելի բժիշկներ հաստատած են այս օշարակը՝ իբր հազի միակ ու լաւագոյն դարման։

Կը ծախուի Բերա, Պօն Մարշէ, Դօ օբէրադիթիվի Բերայի, Ղալաթիոյ, Պոլսոյ ու Գատըգիւղի մասնաճիւղերուն մէջ, ինչպէս նաև բոլոր կարեւոր դեղավաճառներուն քով։

Ամբողջ Թուրքիոյ համար միակ կեդրոնատեղի-գործակալութիւն՝ Ղալաթիա, Մեծ Միլլեթ խան թիւ 33։

Գին. Պոլսոյ համար մեծ շիշը՝ 24, պզտիկ շիշը 13. գաւառներու համար մեծը՝ 30, պզտիկը 17 ղրուշ. Թղթադրի ծախքը մեր վրայ։

Գաւառական յանձնարարութիւններու համար պէտք է դիմել ուղղակի Ղալաթիա, մեծ Միլլէթ խան թիւ 33։

ՈՍԿԵՐՉԱՏՈՒՆ

"ՔՐԻՍԹՕՖԼ,,

ՄԻ ՄԻԱՅՆ ՄԷԿ ՀԱՏԻԿ ՏԵՍԱԿ

ԱՄԵՆԱԼԱՒԱԳՈՅՆ

ԶԱՅՆ ՈՒՆԵՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՊԱՀԱՆՋԵՑԷՔ

Այս մարքան եւ «ՔՐԻՍԹՕՖԼ» անունը

Ամէն մէկ կտորին վրայ

TH. MOURIADÈS

ԲԵՐԱ, ՊՕՆՄԱՐՇԷԻ ՔՈՎ ԹԻՒ 278

ԿՕՇԻԿԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌՏՈՒՆ

Կ'ուզէ՞ք շիք, բարեձեւ և դիմացկուն կօշիկներ հագնիլ, ապսպրուած կամ պատրաստ, դիմեցէ՛ք վերի հասցէին և հոն պիտի գոհացնեն ձեզի կատարեալ դիւրամատչելի պայմաններով։

Ոտք մը՝ առանց գեղեցիկ ու վայելուչ կօշիկի՝ չա՛տ տգեղ բան է, մանաւանդ կիներուն քով։

Ասիկա միտքերնիդ դրէք և դիմեցէք Բերա, Պօնմարշէին քով, թիւ 278, Թ. ՄՈՒՐԻԱՏԷՍԻ։